

**Till Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet**

Ert Dnr: LI2026/00657

**Uppdrag att föreslå ändringar i
trafikbullerförordningen****Sammanfattning**

Stockholms stad ställer sig positiva till att förenkla samhällsbyggnadsprocessen, men det är osäkert om förslaget leder till en effektivisering.

Det är rimligt att detaljplanen i första hand ska reglera markanvändning och den övergripande bebyggelsestrukturen och att tekniska egenskapskrav i huvudsak hanteras i bygglovs- och genomförandeskedet. Det är också angeläget att detaljplaner inte används för att indirekt detaljstyra bostäders planlösningar. Större flexibilitet kan bidra till att bostäder kan utformas utifrån efterfrågan och förändrade behov.

Men en förenklad planprocess får inte innebära att osäkerheten bara flyttas från ett skede till ett annat. För Stockholm är det avgörande att en detaljplan som vinner laga kraft också har tillräckligt goda förutsättningar att genomföras. Den principiella frågan i det remitterade förslaget handlar därför om mer än trafikbuller. Den handlar om ansvarsfördelningen mellan detaljplanering, bygglov och genomförande. Om frågor flyttas mellan skedena måste det samtidigt vara tydligt vilket skede som ansvarar för vilken bedömning och vilka verktyg som finns för att säkerställa att planen faktiskt går att genomföra.

Flera nya och relativt vaga bedömningsgrunder kan introduceras samtidigt som etablerad praxis saknas. Det som vinnas i tid under detaljplaneskedet riskerar att förloras i bygglovs- eller genomförandeskedet. Om förslaget övervägs att införas så menar Stockholms stad att det behöver analyseras ytterligare innan ett nytt regelverk införs.

Ställningstaganden

Stockholm stad ställer sig i huvudsak positiv till ambitionen att göra regelverket mer konsekvent och lättöverskådligt. Stockholms stad delar också Boverkets uppfattning om att de tekniska egenskapskraven i första hand bör hanteras inom bygglovsprocessen och att detaljplanen inte ska användas för att indirekt styra bostäders planlösning. Samtidigt vill Stockholms stad

understryka att det finns en risk att detaljplaner vinna laga kraft utan att genomförbarheten är tillräckligt säkerställd. En förenklad process bör inte innebära att osäkerhet flyttas mellan olika skeden. Stockholms stad anser att den principiella frågan bakom förslaget inte enbart handlar om buller utan också ett behov av en tydligare ansvarsfördelning mellan planering och genomförande.

Konsekvenser för bostadsutbudet

I täta urbana miljöer är bullerfrågorna ofta komplexa och behöver hanteras genom en kombination av byggnaders placering, kvartersstruktur, lägenhetsutformning och tekniska åtgärder. För att möjliggöra bostadsbyggande i centrala och kollektivtrafikhärlägen används idag flera verktyg för att skapa goda boendemiljöer trots utmanande bullerförläggningar.

En risk med förslaget är att flera av de åtgärder som idag används för att hantera buller i stadsutvecklingsprojekt begränsas samtidigt som kraven på den ljuddämpade sidan skärps. Boverket föreslår att den ljuddämpade sidan i huvudsak ska uppnås genom byggnadens placering och utformning, medan kompletterande åtgärder såsom inglasade balkonger, täta balkongräcken och ljudabsorberande åtgärder inte längre bör användas för att uppfylla kravet. Samtidigt föreslås att riktvärdet för den ljuddämpade sidan ska klaras längs hela fasaden och på samtliga våningsplan.

I många stadsutvecklingsprojekt i Stockholm, särskilt i centrala och kollektivtrafikhärlägen, är det just kombinationen av byggnadsutformning, lägenhetsdisposition och kompletterande bullerdämpande åtgärder som möjliggör bostadsbyggande med godtagbara boendemiljöer. Utan den möjligheten försvåras möjligheten att uppnå en god ljudmiljö utan att samtidigt göra avkall på stadsutvecklingsmål, markutnyttjande eller tillgång till kollektivtrafikhärlägen bostäder.

Förslaget riskerar därför att minska möjligheterna att utveckla bostäder i lägen där staden samtidigt har starka intressen av att möjliggöra förtätning, hållbart resande och ett effektivt markutnyttjande. I praktiken kan konsekvensen bli att färre projekt bedöms genomförbara, trots att de med dagens regelverk kan uppnå godtagbara boendemiljöer genom en kombination av bebyggelsestruktur och bullerdämpande åtgärder. Detta är särskilt relevant i Stockholm där en stor del av bostadsbyggandet sker i redan bebyggda miljöer med höga trafikflöden och begränsade möjligheter att skapa helt bullerskyddade kvartersstrukturer.

Otydlig reglering av ljuddämpad sida

Det framgår inte tydligt hur kravet på den ljuddämpande sidan ska säkerställas i detaljplan eller vilka planbestämmelser som kan

användas. Det finns därmed en risk att kommuner och länsstyrelser utvecklar olika tillämpningar. Stockholms stad menar att det kan motverka hela syftet med att skapa ett mer konsekvent och lättöverskådligt regelverk.

Denna osäkerhet är nära kopplad till hur kravet ska omsättas i detaljplan och ges rättslig verkan. För att kravet på ljuddämpad sida ska få faktisk betydelse i planeringen behöver det kunna säkerställas genom bindande planbestämmelser med stöd i 4 kap. PBL. Förslaget redovisar dock inte vilken bestämmelsetyp som ska användas eller vilket lagstöd som möjliggör en sådan reglering. Enbart riktvärden eller allmänt hållna krav ger inte förutsättningar för bindande reglering i detaljplan. Boverket konstaterar även att PBL saknar särskilda regleringsmöjligheter för exempelvis uteplatser och vistelseytor.

Motsvarande oklarheter riskerar att uppstå även för den kvarvarande ljuddämpade sidan. Om det saknas tydligt lagstöd och etablerade planbestämmelser för att säkerställa kravet finns en risk att kommuner och länsstyrelser utvecklar olika tillämpningar, vilket motverkar syftet att skapa ett enklare och mer förutsägbart regelverk.

Även skrivningen om att den ljuddämpade sidan i första hand bör utgöras av längre fasader kan skapa problem i tät stadsbebyggelse. I många slutna kvartersstrukturer är det en direkt följd av kvarterets geometri att de kortare fasaderna vetter mot den skyddade gårdsmiljön. Om sådana situationer regelmässigt behöver hanteras som avvikelser riskerar det att öka antalet bedömningar från fall till fall och försvåra en enhetlig tillämpning.

Övriga kommentarer

Stockholms stad anser att förslaget riskerar att minska möjligheterna att utveckla bostäder i centrala och kollektivtrafikhöga lägen. Det innebär att i praktiken kan konsekvensen bli att färre projekt bedöms genomförbara, trots att de med dagens regelverk kan uppnå godtagbara boendemiljöer genom en kombination av bebyggelsestruktur och bullerdämpande åtgärder. Stockholms stad vill framhäva att detta är särskilt relevant i Stockholm där en stor del av bostadsbyggandet sker genom ny bebyggelse i redan byggda miljöer med höga trafikflöden och begränsade möjligheter att skapa helt bullerskyddade kvartersstrukturer.

Stockholm som ovan

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande